

אמר רבי חייא, העולם היה בעני מיום שעבר אדם על מצוות הקדוש ברוך הוא, עד שבא נח והקריב קרבן והתישב העולם. אמר רבי יוסי, לא התישב העולם ולא יצאה הארץ מזחמת הנחש, עד שעמדו ישראל על הר סיני ונאחזו בעץ החיים, ואז התישב העולם.

וארמלא דהדרו ישראל ויחאבו קמיה קדשא בריהו הוא לא היו מתים לעולמים, שהרי נפסקה מהם זחמת הנחש. כיון שחטאו אז נשפרו אותם הלוחות הראשונים שהיתה בהם חרות של הכל, החרות מאותו הנחש שהוא קץ כל בשר. וכשקמו הלויים להרג הרג, אז התעורר הנחש הרע והיה הולך לפניהם, ולא יכל לשלט בהם, משום שישראל היו מזדוונים כלם בחגורות מזונות, ולא יכל הנחש לשלט בהם. וכיון שאמר למשה (שמות לב) ועתה הורד מעליך, אתייהיב רשו מעליך, נתנה רשות לנחש הזה לשלט עליהם

בא ראה מה כתוב (שם), ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חרב. ויתנצלו? וינצלו צריך להיות! אלא ויתנצלו על ידי האחר, משום שנתנה רשות לנחש לשלט. את עדים מהר חרב, שקבלו מהר חרב כשנתנה תורה לישראל.

אמר רבי חייא, נח שהיה צדיק, למה לא היה מבטל מות מהעולם? אלא משום שעדיין לא הסתלקה הזחמה מן העולם. ועוד, שהם לא האמינו בקדוש ברוך הוא, וכלם אחוזים בעלים של האילן למטה ומתלבשים ברוח טמאה. ועוד הוסיפו אחר שהיא עץ החיים, עדין לא הוריד

אמר רבי חייא במספנותא הוה עלמא מיומא דעבר אדם על פקודי קדשא בריהו הוא, עד דאתא נח וקריב קרבן ואתיישב עלמא. אמר רבי יוסי לא אתיישב עלמא ולא נפקא ארעא מזחמא דנחש עד דקיימו ישראל על טורא דסיני ואתאחידו באילנא דחיי כדין אתיישב עלמא.

וארמלא דהדרו ישראל ויחאבו קמיה קדשא בריהו הוא לא היו מתין לעלמין.

דהא אתפסק מנייהו זחמא דנחש. כיון דחבו כדין אתפרו אנון לוחי קדמאי, דהווי בהו חירו דכלא. חירו דההוא נחש דאיהו קץ כל בשר. וכד קמו ליואי לקטלא קטלא, כדין אתער חויה בישא והוה אזיל קמיייהו ולא יכיל לשלטאה בהו, בגין דהווי ישראל מזדוין פלהו בחגירו מזויןן ולא יכיל ההוא נחש לשלטאה בהו. וכיון דאמר למשה (שמות לב) ועתה הורד מעליך, אתייהיב רשו להאי נחש לשלטאה עליהו.

תא חזי, מה כתוב, (שמות לב) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חרב. ויתנצלו וינצלו מיבעי ליה. אלא ויתנצלו על ידא דאתרא בגין דאתייהיב רשו לנחש לשלטאה. את עדים מהר חרב דקבלו מטורא דחרב פד אתייהיב אורייתא לישראל.

אמר רבי חייא נח דהוה צדיק אמאי לא הוה בטיל מותא מעלמא. אלא בגין דעד לא סלקת זחמא מעלמא. ועוד דאנון לא הווי מהימנין ביה בקודשא בריהו הוא וכלהו אחידן בטרפי אילנא לתתא

כף לחטא וללכת אחר יצר הרע ככראשונה. והתורה הקדושה,

וּמְתַלַּבְשָׁאן בְּרוּחַ מְסַאָבָא. וְתוּ לְבַתֵּר אוֹסְפוּ לְמַחְטֵי וּלְמַהֲרֵי בְּתֵר יִצְרֵר הָרַע כַּד בְּקִדְמִיתָא. וְאוּרִייתָא קְדִישָׁא דְאִיהִי אֵילָנָא דְחַיֵּי אַפְתִּי לָא נְחִית לָהּ קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא בְּאַרְעָא. וְתוּ דְאִיהוּ אֲמֻשִׁיף לִיה בְּעֵלְמָא לְבַתֵּר דְכַתִּיב וַיִּשֶׁת מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אֶהְלֵה וְהָא אֲתָמֵר.

עַד דְּהוּוּ אֲזִילִי, חָמוּ חַד יוֹדָאֵי דְהוּוּ אֲתִי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי הָאֵי בַר נֶשׁ יוֹדָאֵי אִיהוּ וְאֲתַחְזִי. כַּד מְטָא גְבִייהוּ שְׂאִילוּ לִיה. אָמַר לוֹן שְׁלִיחָא דְמַצּוּהָ אָנָּא. דְּהָא אָנֹן דְּיִירִי בְּכַפֵּר דְרָאמִין, וּמְטִי זְמָנָא דְחַג, וְאָנֹן צְרִיכִין לִוְלָב וְזִינִין דְעַמִּיָּה, וְאָנָּא אֲזִיל לְקַטְעָא לוֹן לְמַצּוּהָ. אֲזִלוּ כְּחָדָא. אָמַר לְהוּ הַהוּא יוֹדָאֵי הַנִּי אַרְבַּע מֵינִין דְּלוֹלָב דְבְּכַלְהוּ אֲתָאֵן לְרַצוּנֵי עֵלְמָא (נ"א על מ"א) שְׂמַעְתוֹן אֲמַאי אָנֹן צְרִיכִין לוֹן בְּחַג. אָמַר לִיה כְּבָר אֲתַעְרוּ בְּהוּ חֲבַרְיָא. אָבֵל אֵי מְלָה חֲדָתָא אִיהוּ תַּחֲתוּת יִדְךָ אֵימָא לָהּ.

אָמַר לוֹן וְדָאֵי הַהוּא אֲתֵר דְאָנֹן דְּיִירִי בִּיה הוּא זְעִיר וְכַלְהוּ עֶסְקֵי בְּאוּרִייתָא. וְאִית עֵלָן צוּרְבָא מְרַבְּנָן רַבִּי יִצְחָק בַּר יוֹסִי מַחוּזָאָה שְׂמִיָּה. וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא אָמַר לָן מְלִין חֲדָתִין בְּאוּרִייתָא. וְאָמַר דְּהָא בְּחַג זְמָנָא הוּא לְשִׁלְטָאָה. (יִשְׂרָאֵל שְׁלִימִין בְּהוּוּ זְמָנָא, וְנִקְרִיבָא לִוְלָב דְּמַתְּחוּ דְאָנֹן נְצִיחָא עֲלִיָּהוּ עַל כָּל אַנּוּן דְאִקְרוּן הַמּוֹן הַעַם וְלְשִׁלְטָאָה עֲלִיָּהוּ) (אָזִי עֵבֶר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמּוֹן הַתּוֹרוֹנִים בְּרוּךְ הוּא שְׁלֵא נִתְנַנּוּ טַרְף לְשַׁנְיָהֶם. וְכִי אִית שְׁנַיִם לַמּוֹן, אֵלָּא) (ס"א דְכָל אַנּוּן רַבְרַבִּין) אַנּוּן שְׂאֵר עַמִּין. אַנּוּן רַבְרַבִּין מְמַנָּן עַל שְׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלּוֹת וּמְתַבְרַכָּאן מִסְטַרְיָהוּ דְיִשְׂרָאֵל וְקָרִינָן לוֹן מִים הַזֵּידוּנִים. כְּמָה דְאֵת אָמַר, (תַּהֲלִים קַדָּה) הַמִּים הַזֵּידוּנִים. וּבְגִין לְשִׁלְטָאָה עֲלִיָּהוּ אֲתִינָא כְּרַזָּא דְשְׂמָא קְדִישָׁא בְּאַנּוּן אַרְבַּע מֵינִין

אוֹתָהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַרְץ, וְעוֹד שֶׁהוּא מְשַׁף אוֹתוֹ בְּעוֹלָם אַחַר כֵּן, שְׂכַתוֹב וַיִּשֶׁת מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אֶהְלֵה, וְהָרִי נִתְבָּאֵר.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, רָאוּ יְהוּדֵי אֶחָד שֶׁהָיָה בָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָאִישׁ הַזֶּה הוּא יְהוּדֵי וְנִרְאָה. כְּשֶׁהִגִּיעַ אֲלֵיהֶם, שְׂאֵלוּ אוֹתוֹ. אָמַר לָהֶם, אֲנִי שְׁלִיחַ מַצּוּהָ, שֶׁהָרִי אָנוּ גְרִים בְּכַפֵּר רָאמִין, וְהִגִּיעַ זְמַן הַחַג, וְאָנוּ צְרִיכִים לִוְלָב עִם הַמֵּינִים שְׁלוֹ עִמּוֹ, וְאֲנִי הוֹלֵךְ לְקַטֵּף אוֹתָם לְמַצּוּהָ. הֲלָכּוּ כְּאֶחָד. אָמַר לָהֶם אוֹתוֹ יְהוּדֵי, אַרְבַּעַת מֵינֵי הַלוֹלָב הֲלָלוּ שְׂבַכְלֶם בְּאִים לְרַצוֹת בְּעַד הָעוֹלָם [נ"א על המים], שְׂמַעְתֶּם לְמָה אָנוּ צְרִיכִים אוֹתָם בְּחַג? אָמַר לוֹ, כְּבָר הֶעִירוּ בְּזָה הַחֲבָרִים, אָבֵל אִם דְּבָר חֲדָשׁ הוּא תַּחֲת יִדְךָ - אָמַר אוֹתָהּ.

אָמַר לָהֶם, וְדָאֵי אוֹתוֹ מְקוּם שְׂאֵנוּ גְרִים בּוּ הוּא קָטָן, וְכָלֶם עוֹסְקִים בְּתוֹרָה, וַיֵּשׁ עֲלֵינוּ תַלְמִיד חָכֵם וַיִּשְׁמוּ רַבִּי יִצְחָק בַּר יוֹסִי מַחוּזָאָה, וּבְכָל יוֹם וַיּוֹם אֹמַר לָנוּ דְבָרֵי תוֹרָה חֲדָשִׁים, וְאָמַר שֶׁהָרִי בְּחַג זְמַן הוּא לְשִׁלְטָא. [יִשְׂרָאֵל שוֹלְטִים בְּאוֹתוֹ זְמַן וְלוֹקְחִים לִוְלָב שְׂמִירָאָה שְׂאֵנוּ נִצְחָנוּ עַל כָּל אוֹתָם שְׂנֵקְרָאִים הַמּוֹן הַעַם וְלְשִׁלְטָאָה עֲלֵיהֶם] (אָזִי עֵבֶר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמּוֹן הַתּוֹרוֹנִים בְּרוּךְ הוּא שְׁלֵא נִתְנַנּוּ טַרְף לְשַׁנְיָהֶם. וְכִי יֵשׁ שְׁנַיִם לַמּוֹן? אֵלָּא) (שְׂכָל אוֹתָם גְּדוֹלִים) אוֹתָם שְׂאֵר הָעַמִּים. אוֹתָם מְמַנִּים גְּדוֹלִים עַל שְׂאֵר הָעַמִּים עַפְרָיִם, וּמְתַבְרַכִּים מַצְדָּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְקוֹרְאִים לָהֶם מִים הַזֵּידוּנִים, כְּמוֹ שְׂנַאָמַר (תַּהֲלִים קַדָּה) הַמִּים הַזֵּידוּנִים.

וּבְשִׁבְעִי לְשִׁלְטָאָה עֲלֵיהֶם בְּאַנּוּן בְּסוּד

השם הקדוש באותם ארבעה מיני הלולב לרצות את הקדוש ברוך הוא [עליהם] ולשלט עליהם בסוד השם הקדוש, ולהעיר עלינו מים קדושים לנסף על גבי המזבח.

עוד אמר להם, בראש השנה התעוררות ראשונה היא בעולם. מה זה התעוררות ראשונה? זה בית דין התחילון [נ"א זה ראש השנה ממש] שמתעורר לדון את העולם. והקדוש ברוך הוא יושב על

העולם בדין ודן את העולם. ושורט בית הדין [שלמטה] הזה לדון את העולם, עד יום הכפורים שמאירים פניה, ולא נמצא נחש מלשין בעולם, שהוא מתעסק במה שמביאים לו אותו השעיר, שהוא מצד רוח הטמא פראוי לו. ומשום שמתעסק באותו שעיר, לא קרב למקדש.

ושעיר זה כמו אותו שעיר של ראש חדש שמתעסק בו ומאירות פניה של ראש השנה [כך בראש השנה] [מאירים] [פני המקדש]. ועל זה כל ישראל מוצאים רחמים לפני הקדוש ברוך הוא, וחסאייהם מתבטלים. וסוד אחד אמר לנו, ולא נתנה רשות לגלות פרט לחסידים קדושים עליונים חכמים. אמר רבי יוסי, מהו? אמר להם, עדין לא בדיקתו אתכם.

הרבנו. אחר כך אמר להם, כשהלכנה מתקרבת לשמש, מעורר הקדוש ברוך הוא צד הצפון ואוחז בו באהבה ומושך אותו אליו, והדרום מתעורר מצד אחר, והלכנה עולה ומתחברת במזרח. ואז יונקת משני צדדים ונוטלת ברכות בחשאי, ואז מתברכת הלכנה ומתמלאת. וכאן מתקרבת האשה לבעלה.

שבלולב לרצויי ליה לקודשא בריך הוא (עליהו) ולשלתאה (דף טו ע"א) עליהו ברזא דשמא קדישא. ולא תערא עלן מיין קדישין לנסכא על גבי מדבחא.

תו אמר לון בראש השנה אתערוותא קדמאה איהו בעלמא. מאי אתערוותא קדמאה. דא בי דינא דלתתא (נ"א דא ראש השנה ממש) דאתער למידן עלמא. וקדשא בריך הוא יתיב על עלמא בדינא ודאין עלמא.

ושלתא האי בי דינא למידן עלמא, עד יומא דכפורי דנהרין אנפאה, ולא אשתכח חויה דלטורא בעלמא. דאיהו אתעסק במה דאתיין ליה ההוא שעיר דאיהו מסטרא דרוח מסאבא כדקא חזי ליה. ובגין דאתעסק בההוא שעיר לא קריב למקדשא.

ושעיר דא כההוא שעיר דראש חדש דאתעסק ביה ואנהירו אנפאה

דראש השנה (נ"א כך בראש השנה) (נ"א אנהירו) (אנפוי דמקדשא). ועל דא ישראל כלהו משפחין רחמי קמי קדשא בריך הוא ואתעבר חובייהו. ורזא חדא אמר לן ולא אתייהיב רשו לגלאה בר לחסידי קדישין עליונין חכימין. אמר רבי יוסי מאן איהו. אמר לון עד לא בדיקנא בכו.

אזינו. לבתר אמר לון. בד סיהרא אתקריבת בשמשא. אתער קדשא בריך הוא סטרא דצפון ואחיד בה ברחימו ומשיך לה לגביה, ודרום אתער מסטרא אתרא. וסיהרא סלקא ומתחברא במזרח. וכדין ינקא מתרין סטרין ונטילת ברקאן בחשאי, וכדין אתברקא סיהרא ואתמלייא. והקא אתקריבת אתתא כבעלה.

בְּמָה דְאִית רְזָא דְיוֹקְנָא שְׂיִיפִי (נ"א בתיקוני דש"יפ) **דְאָדָם וְתִיקוּנָוִי. הָכִי נָמִי אִית** (נ"א איהו) **רְזָא דְדְיוֹקְנָא דְשְׂיִיפִי נוֹקְבָא וְתִיקוּנִי דְנוֹקְבָא. וְכֹלָא פְרִישׁ בְּגוּוֹן. הָכִי נָמִי אִית לְעִילָא** (ד"א כ"א) **אֲחִיד בְּהַ וְאַתְעַר לְקַבְל בְּרַחֲמֵי הָכִי נָמִי אִית לְתַתָּא רְזָא וְתִיקוּנָא דְאָדָם תַּתָּא אֲחִירָא תַחֲתֵי סִיְהָרָא** (ד"א ותיקונא דנוקבא).

בְּמָה דְדְרוּעָא שְׂמָאֵלָא לְעִילָא אֲחִיד בְּהַ וְאַתְעַר לְקַבְלָה בְּרַחֲמֵי. הָכִי נָמִי אִית לְתַתָּא. (ווי העמודים בלהו קנימי שייפין לאתאחדא דא ברא וקאתקשרא דא ברא קשרי מהימנותא סטרא דקדושא מסטרא דרוח מסאבא דאיהו דא דנחש לתתא). **הַאי נַחֲשׁ אִיהוּ דְרוּעָא שְׂמָאֵלָא דְרוּחַ מְסֹאֲבָא. וְאֲחִיד בֵּיהַ מְאֵן דְרַכִּיב בֵּיהַ וְקָרְבָא לְגַבֵּי דְסִיְהָרָא וּמְשִׁיף לָהּ בִּינְיֵיהוּ** (נ"א בדכיוו) **דְקוּטְפָא וְאַסְתְּאַבַּת.**

וְכַדִּין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא מְקַרְבִּין שְׁעִיר. וְהַהוּא נַחֲשׁ אַתְמַשְׁף אַבְתְּרִיָה דְהַהוּא שְׁעִיר. וְסִיְהָרָא אַתְדְּכִיַּאת וְסִלְקַאת לְעִילָא וְאַתְקַשְׁרַת לְעִילָא לְאַתְבְּרָכָא. וְנַהֲרִין אַנְפְּהָא מַה דְאַתְחַשְׁכַּת לְתַתָּא.

בְּדִין הָכָא בְיוֹמָא דְכַפּוּרֵי כִיּוֹן דְהַהוּא חוּיָא בִישָׂא אַתְעַסֵּק בְּהַהוּא שְׁעִיר. סִיְהָרָא אַתְפְּרִשַׁת מְנִיָה וְאַתְעַסֵּקַת (בִּישְׂרָאֵל) לְאוּלְפָא עֲלֵיָהוּ סְנִיגוּרִיא וְסוּכְכַת עֲלֵיָהוּ כְאֵמָא עַל בְּנִין. וְקַדְשָׁא בְרִיף הוּא בְרִיף לֹוֹן מְלְעִילָא וּמַחִיל לֹוֹן.

בְּבַתֵּר יִשְׂרָאֵל פַּד מְטוּ לַחַג מַתְעַרֵי סְטְרָא דְיַמִּינָא לְעִילָא. בְּגִין דִּיתְקַשֵּׁר בֵּיהַ סִיְהָרָא וִיתְנַהֲרוּ אַנְפְּהָא כְדָקָא חֲזִי. וְכַדִּין פְּלַגַת (י"ב) חוּלְקָא דְבְרַכְאָן לְכֹל אַנוּן מְמַנָּן דְלְתַתָּא דִּיתְעַסְקוּן בְּחוּלְקַהוּן. וְלֹא יִיתוּן לְיַנְקָא וְלְקַרְבָּא בְּסְטְרָא דְחוּלְקַהוּן דִּישְׂרָאֵל. בְּנִזְנָא דָא לְתַתָּא כַּד שְׂאָר עַמִּין מַתְבְּרַכִּין.

כמו שיש סוד דמות איברי (נ"א בתיקוני האיברים) האדם ותיקוניו, כך גם יש [הוא] סוד של דמות איברי הנקבה ותיקוני הנקבה, והכל מפרש בתוכנו. כך גם יש למעלה [מי] שאוחז בה ומתעורר כנגד באהבה, כך גם יש למטה סוד ותיקון האדם התחתון האחר תחת הלבנה (ד"א ותיקון הנקבה).

כמו שזרוע שמאל למעלה אוחזת בה ומתעורר כנגדה באהבה, כך גם יש למטה. ווי העמודים כלם עומדים איברים להאחו זה בזה ולהתקשר זה בזה קשרי האמונה צד הקדושה מצד של רוח במאה שהוא סוד הנחש שלמטה]. **נַחֲשׁ זֶה הוּא זְרוּעַ שְׂמָאֵל שֶׁל רוּחַ הַטְּמָאָה, וְאוֹחֵז בּוּ מִי שְׂרוּכְב עָלָיו, וְקָרֵב לְלִבָּנָה וּמוֹשֵׁף אוֹתָהּ בִּינְיָהֶם** (נ"א בדכיוו) **שֶׁל דְּבַקוּת וְנִטְמָאת.**

ואז ישראל למטה מקריבים שעיר, ואותו נחש נמשך אחר אותו השעיר, והלבנה נטהרת ועולה למעלה ומתקשרת למעלה להתברך, ופניה מאירים מה שנגחשכה למטה.

אז כאן ביום הכפורים, כיון שאותו נחש הרע מתעסק באותו שעיר, הלבנה נפרדת ממנו ומתעסקת (בִּישְׂרָאֵל) ללמד עליהם סניגוריא, וסוככת עליהם כמו אם על הבנים, והקדוש ברוך הוא מברך אותם מלמעלה ומוחל להם.

אחר כך פשישראל מגיעים לחג, מעוררים צד ימין למעלה, כדי שתתקשר בו הלבנה ויאורו פניה כראוי. ואז מחלקת (נותנת) חלק שלה ברכות לכל אותם ממנים שלמטה שיתעסקו בחלקם, ולא יבאו לינק ולהתקרב לצד של חלק ישראל.

כמו זה למטה - כששאר העמים